

Cuvânt înainte

Această carte se adresează celor care doresc să înțeleagă contabilitatea financiară, celor care au nevoie de o bază pentru a putea desluși mecanismele contabilității, dar și a celor pentru care contabilitatea este un hobby.

Lucrarea de față reprezintă un ghid pentru studenții și masteranzii de la disciplinele de contabilitate studiate la facultățile cu profil economic precum și de toți profesioniștii, practicienii în contabilitate. În această lucrare sunt prezentate într-o manieră didactică noțiunile specifice contabilității financiare.

Pornind de la idee că, informația contabilă are un rol de bază în luarea deciziilor în procesul de conducere al societăților comerciale am căutat să reunim în cuprinsul lucrării noțiuni și concepte de bază ale contabilității, respectiv ale contabilității financiare, precum și metode și tehnici de lucru atât din punct de teoretic, cât și din punct de vedere practic.

De asemenea, în lucrarea de față toți specialiștii în domeniu, producătorii și specialiștii în domeniu, producătorii și consumatorii de informație contabilă găsesc răspunsuri în ceea ce privește contabilitatea financiară.

Lucrarea cuprinde 10 capitole, fiecare capitol cuprinzând și probleme, precum și studii de caz care își propun să aprofundeze problemele teoretice prezentate.

1. Organizarea contabilității entităților economice;
2. Contabilitatea capitalurilor proprii;
3. Contabilitatea activelor imobilizate;
4. Contabilitatea stocurilor și producției în curs de execuție;
5. Contabilitatea datoriilor din alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate;
6. Contabilitatea împrumuturilor și datoriilor asimilate;
7. Contabilitatea ajustărilor, provizioanelor și subvențiilor;
8. Contabilitatea cheltuielilor și veniturilor;
9. Contabilitatea operațiilor în afara bilanțului;
10. Situațiile financiare anuale.

Autorii sunt conștienți că această lucrare poate fi îmbunătățită, de aceea orice observații, propuneri de îmbunătățire a conținutului sunt binevenite și se va ține seama în edițiile viitoare.

INTRODUCERE

Sistemul contabil al unei țări este influențat de o serie de factori precum sistemul juridic, modul de finanțare dominant al agenților economici, sistemul fiscal, nivelul de inflație, sistemul economic, poliție etc. Din această cauză există diferențe semnificative de la un sistem contabil național la altul. Diferențele dintre sistemele contabile generează dificultăți de acceptare a situațiilor financiare întocmite de întreprinderi pentru utilizatori care acționează într-un mediu sensibil diferit de cel al țării de origine a întreprinderii respective.

Practic pot fi identificate diferențe la toate nivelele unui sistem contabil: la nivelul organismelor de normalizare contabilă, la nivelul organizării și exercitării profesiei contabile, la nivelul terminologiei utilizate, la nivelul corpului de principii contabile, la nivelul convențiilor de evaluare, la nivelul practicilor de întocmire a situațiilor financiare și de comunicare financiară.

Soluțiile pentru înlăturarea dificultăților de acceptare ar putea consta fie în retratarea situațiilor financiare, potrivit referențialului contabil recunoscut de destinatarii acestora, fie în elaborarea situațiilor financiare pe baza unui **referențial contabil recunoscut la nivel internațional**. În reglementările contabile pentru întreprinderile mari s-a încercat concilierea între referențialul contabil european (reprezentat de Directiva a IV-a Comunităților Economice Europene) și referențialul contabil internațional (reprezentat de Standardele Internaționale de Contabilitate).

Europenizarea este susținută de armonizarea sistemului contabil național cu directivele europene. Conformitatea contabilă internațională este procesul prin care regulile sau normele contabile naționale, diferite de la o țară la alta, sunt perfecționate pentru a fi făcute comparabile. Directiva a IV-a, adoptată în 1978, oferă statelor membre ale Uniunii Europene o serie de opțiuni privind formatul situațiilor financiare (cunoscute și sub denumirea de documente contabile de sinteză), regulile de evaluare și cerințele privind comunicarea financiară.

Este obligatorie aplicarea standardelor internaționale de contabilitate de către întreprinderile care îndeplinesc cel puțin două dintre criteriile menționate; este posibilă însă și aplicarea opțională a acestor standarde de către întreprinderi care nu se încadrează în criteriile de mărime prevăzute.

Internaționalizarea este susținută și de conformitatea sistemului contabil românesc cu elementele referențialului contabil internațional sau

implementarea directă a elementelor referențialului contabil internațional. Acest referențial cuprinde:

- un cadru contabil conceptual (care stabilește obiectivele situațiilor financiare, definește elementele situațiilor financiare, stabilește criteriile de recunoaștere ale acestora, prezintă caracteristicile calitative ale situațiilor financiare etc.);
- un pachet flexibil de standarde contabile internaționale (IAS: International Accounting Standard) și de standarde internaționale de raportare financiară (IFRS: International Financial Reporting Standards);
- un pachet flexibil de interpretări referitoare la unele dintre subiectele standardelor contabile internaționale (SIC și IFRIC).

Referențialul contabil internațional este produsul organismului internațional de normalizare „Consiliul internațional al standardelor contabile” (International Accounting Standards Board: **IASB**). Înființat în 1973, acest organism a avut ca obiective elaborarea și publicarea, în interesul publicului, de standarde contabile internaționale ce trebuie să fie respectate cu ocazia prezentării situațiilor financiare, precum și asigurarea acceptării și aplicării acestor norme la nivel mondial. Standardele internaționale pot fi aplicate numai întreprinderilor mari (în special grupuri de societăți), care au vocație internațională și care sunt influențate sau sunt chiar consecințele fenomenelor de mondializare sau globalizare. Situațiile financiare ale unei întreprinderi, indiferent de țara de origine, întocmite conform Standardelor Contabile Internaționale, vor fi acceptate pe orice piață de capital din lume (cu excepția piețelor din SUA și Canada unde sunt acceptate la acest moment numai normele naționale).

Recenta extindere a Uniunii Europene ca și perspectiva adoptării unei constituții comunitare nu fac decât să confirme necesitatea asigurării transparenței în comunicarea financiară, cu atât mai mult cu cât asistăm, în ultima vreme, la un pronunțat proces de reglementare a piețelor financiare.

Domnul profesor universitar doctor Gheorghe Lepădatu care este unul din autorii acestei cărți a adus mulțumirile sale înaintașilor, profesorilor care au pus temeliile contabilității moderne în România. Prof. univ. dr. doc. Dumitru Rusu de la școala ieșeană de contabilitate, un erudit, un dascăl nepereche care era mai mult decât un profesor, era un om universal, cu o cultură vastă – prof. univ. dr. Dumitru Marius Paraschivescu, prof. univ. dr. Neculai Tabără de la Iași, dar și la dascălii eminenți de la București – prof. univ. dr. Mihai Ristea, prof. univ. dr. Niculae Feleagă, prof. univ. dr. Costantin Roman.

Prin publicarea acestei cărți doresc să aduc mulțumirile mele domnului profesor universitar doctor Gheorghe Lepădatu, unul din autorii acestei cărți.

Acesta a terminat o facultate de contabilitate șef de promoție pe țară.

Domnul profesor universitar doctor Gheorghe Lepădatu a fost un pedagog care și-a dedicat o parte din viață pentru a-i pregăti pe studenți și masteranzi în domeniul contabilității; de asemenea are numeroase cărți de specialitate, precum și articole publicate în domeniul contabilității.

Tuturor le mulțumește cea care a ascultat învățămintele de rigoare și a terminat o facultate de contabilitate, dar și o facultate de drept.

Autoarea

CAPITOLUL 1

ORGANIZAREA CONTABILITĂȚII ENTITĂȚILOR ECONOMICE

1.1. Organizarea contabilității entităților economice

Obiectul contabilității financiare¹

Contabilitatea financiară a entităților economice este o *contabilitate de angajamente*¹. Astfel, efectele tranzacțiilor și a altor evenimente sunt recunoscute atunci când *tranzacțiile și evenimentele se produc și nu pe măsură ce trezoreria* (sau echivalentul său) este *încasată* sau *plătită*. În acest fel, apariția angajamentului (suma de plată, suma de încasat) este înregistrată în contabilitate într-o prima etapă, urmând ca decontarea lui (plata, încasarea) să aibă loc într-o altă etapă.

Obiectul contabilității entităților economice îl formează: *patrimonial acestora, rezultatele financiare și elementele extrapatrimoniale*.

Patrimoniul - obiect al contabilității

Patrimoniul poate fi definit – din punct de vedere **juridic** - ca fiind totalitatea drepturilor și obligațiilor în expresie bănească aparținând unei persoane fizice sau juridice (morale).

Din punct de vedere **economic**, patrimoniul poate fi definit ca reprezentând totalitatea, respectiv universalitatea valorilor corporale (tangibile) și necorporale (netangibile), contabilizate sub forma de bunuri materiale, nemateriale ori financiare, de avere circulantă, de trezorerie (cash, depozite bancare și alte valori) și creanțe. Ele trebuie să aparțină subiectului de drept care este întreprinderea (entitatea ec.) și care intră sub incidența cadrului juridic creat pentru stimularea activităților într-o economie de piață.

Structural, **patrimoniul** are următoarele trăsături caracteristice:

- este o universalitate juridico-economico-financiară;
- este personal, în sensul că aparține unei anumite persoane și este netransmisibil;

¹ Pântea, I.P., Bodea, Gh., *Contabilitatea financiară românească conformă cu directivele europene*, Editura Intelcredo, Deva, 2006.